

Uvodnik

Dragi čitatelji,

i opet se približava kraj školske godine, i opet tko o čemu — nastavnici o ispitima. Ovakvim, onakvim, ali prije svega o nacionalnim. U gimnazijama je već provedeno provjeravanje u drugim razredima, u osmim razredima osnovnih škola provodi se upravo dok pišem ovaj Uvodnik, a tek nas u srednjim školama čeka nacionalno ispitivanje prvih razreda. Krajem godine očekuju se rezultati PISA provjere.

Relativni neuspjeh matematike na nacionalnim ispitima prošle godine nije iznenadio nastavnike ovog predmeta. Zašto? U dugotrajnom su se procesu u našim školama razvile navike koje su krajnje nepogodne za učenje matematike. Uči se nesustavno, nekontinuirano, uči se za trenutak provjeravanja. Moramo razumjeti učenike. Jer to je možda i jedini način da se ispune svi nerazumni zahtjevi što ih pred učenike postavlja škola. Ne zaboravimo: “Čovjek je najprilagodljivija životinja.” (oprostite na izrazu) pa su i naši učenici pritisnuti nesnosnim obvezama našli izlaz u kampanjskom učenju. Oni drukčije više ni ne znaju. A svemu pogoduje i famozni Pravilnik o ocjenjivanju.

No da ne “politiziram” ispričat ću vam jednu anegdotu.

Imali smo sjednicu Nastavničkog vijeća u učionici gdje se inače održava nastava biologije. Na ploči je bilo nacrtano nešto duguljasto-okruglo s nekim flekicama, a iz toga su izvučene crte uz koje su bila naznačena imena

nekih dijelova toga *duguljastoga*. Gledao sam u to čudo na školskoj ploči i pokušavao dokučiti o čemu se radi. Je li to neka neman, nešto iz zoologije? Ili je to neka stanica, nešto iz botanike? Ima li toga možda negdje u meni ili na meni a ja to eto ni ne znam? Što bi to moglo biti? Pitam kolegicu, *enciklopediju na dvije noge*, koja sjedi uz mene. Baš i ona to gleda, ali ne zna o čemu se radi.

I kad na dnevni red dođe “razno”, javim se za riječ:

“Molio bih kolegicu iz biologije da mi kaže kakvo je to čudo na ploči.”

U prostoriji urnebes. Jer cijelo su se vrijeme i ostali pitali isto što i ja i nisu nalazili odgovora. Konačno stiže! Ne pitajte me kako je glasilo, ne sjećam se.

I sada zamislite: 35 visokoobrazovanih ljudi ne razaznaje niti o čemu se radi, a to uče naši učenici.

U cijeloj priči zanemarite ovo “biologije”. Ni je mi niti na kraj pameti da izdvajam bilo koji predmet. Znam ja da toga ima *ohoho* i u našoj matematici samo što “u svojem oku. . .”.

Sad mi pade na pamet još jedan zgodan primjer. Imao sam sat razredne zajednice (valjda to još uvijek smijem tako nazvati). Bilo je to potkraj školske godine u prvom razredu gimnazije. “*Hajde profesore da se malo igramo, ne budimo uvijek ozbiljni,*” predloži jedan učenik. Može, ako je do igre, tu sam uvijek među prvima.

“*A što da se igramo?*”

“*Hajde da ispišemo sve pojmove iz geografije, koje smo učili ove godine, a koji završavaju na “cija”.*”

I krenemo. U tren oka se na ploči stvori tridesetak riječi. Ne vjerujete?

rotacija, revolucija, deklinacija, mutacija, evolucija, orijentacija, triangulacija, situacija, deflacija, projekcija, gravitacija, kristalizacija, akumulacija, radijacija, fosilizacija, karbonizacija, konvergencija, subdukcija, superpozicija, soliflukacija, krioturbacija, bifurkacija, kondenzacija, cirkulacija, litifikacija, konkrekcija, denudacija, litoralizacija, nacionalizacija, meliorizacija, apsorpcija. . .

Uh! Bilo bi dosta. Sad vjerujete?

Zašto sve ovo pričam? Pa da potkrijepim onu misao kako je trenutačno stanje u našim školama pogubno za učenje matematike. Jer ovakve količine sadržaja, kakve se podastiru našim učenicima, ne mogu se prolaziti bez kampanjskog učenja i bez brzog zaboravljanja. Podvlačim:

što je za matematiku pogubno.

Zamislite jednu staru kuriju. Niste u nju ništa ulagali, jedino ste joj možda povremeno bojili fasadu, promijenili crijep da ne prokišnjava. Krparili. U nju ste uvlačili stvari, sve i svašta, svega i svačega. Po njoj se sada više ni ne možete kretati. A hvalite se kako imate krasnu kuću. Eto to je naša škola.

Kuriju srušiti i na njezinim temeljima početi graditi novu, suvremenu kuću — to je jedino rješenje.

Cijeloj priči povod je upravo aktualna izrada nacionalnog kurikulumu i predstojeća izrada

kurikuluma za pojedine predmete. Neću sada biti do kraja otvoren, ali meni već sam sastav Vijeća ukazuje što možemo očekivati. Strah me za matematiku. Jako se bojim.

* * *

A sada još malo o ovom broju našeg časopisa. Posebno vas upućujem na tekst kolegice Dubravke Glasnović Gracin o programu PISA. U nas se o cjelini toga projekta uglavnom malo znade pa je stoga ovaj članak vrlo dobro došao. U sljedećem broju *Miš*-a bit će objavljen drugi dio.

Nakon savjeta više čitatelja objavljujemo novi nastavni plan i program za osnovnu školu. U ovom broju naći ćete plan i program za V. i VI., a u idućem za VII. i VIII. razred.

Upozoravam i na jednu veliku obljetnicu: 300 je godina od rođenja velikog matematičara Leonharda Eulera. Čini mi se kako ta obljetnica ne smije proći nezapaženo niti u školi. Euler je u nastavi elementarne matematike višestruko nezaobilazan. Uz njegovo su ime vezane mnoge danas općeprihvaćene matematičke oznake i simboli kao i niz matematičkih činjenica koje se obrađuju u školi.

I još jedna, doduše malo skromnija, obljetnica: Element je proslavio 15 godina postojanja. Srdačne čestitke iz *Miš*-a koji je pokrenut upravo u Elementu i koji u Elementu svih osam godina izlaženja ima svoj čvrst oslonac.

Srdačno, vaš

Pravin Duh